

Osobní svědectví se zvláštním zřetelem k doktríně o následné zkušenosti

Teologie | 16.11.2019 @ 13.05

Následující svědectví jsem v kratší podobě přednesl dne 5. 11. 2019 před studenty prvního ročníku na ETS na zahájení krátké shrnující přednášky o knize Skutků apoštolských.

Cílem tohoto svědectví je osvětlit problematiku křtu v Duchu svatém s průvodním znakem daru jazyků. Svědectví obecně nemá sloužit jako model; ten musíme hledat v Bibli. Jeho formulace a reflexe ale může následnou debatu o doktrínálním využití knihy Skutků alespoň osvětlit, vizualizovat.

Začátky a očekávání

Vyrůstal jsem v rodině klasických letničních. Mí rodiče uvěřili v 80. letech v Praze v kruzích, z nichž se později zrodila Apoštolská církev a zcela se upnuli na službu a život v této církvi, já jsem se obrátil v roce 1997 a v roce 2003 jsem byl pokřtěn ve vodě.

V AC se v té době ještě poměrně často a jasně vyučovala nauka o daru jazyků jako důkazu následné zkušenosti. Tato nauka byla pro letniční vždy typická. I mnozí charismatici (křesťané 2. a 3. vlny charismatických probuzení) věří, že křest Duchem svatým je následná zkušenost po znovuzrození, avšak nevěří, že jazyky jsou jediným pravidelným důkazem této zkušenosti, nýbrž toliko nepravidelným průvodním jevem. V mém případě klasického letničního bylo však logické očekávat, že nyní, po vodním křtu, přijde i křest Duchem svatým, který se projeví tím, že se budu modlit v jazycích.

Letniční a charismatické hnutí je hnutí dramatických očekávání. Navzdory své nepočtenosti se i čeští letniční připravují na masová probuzení, jindy očekávají brzký příchod Pána Ježíše, jindy čekají úspěch v politice, vedou duchovní boj za průlom v „ponebeských oblastech“, někdy očekávají zbohatnutí a okamžité uzdravení (byť to je spíše specialita charismatiků třetí vlny, ne klasických letničních). V tomto očekávání spočívá velká část lesku a bídy letničního hnutí. Ohromným přínosem je, že letniční skutečně věří v bezprostřední možnost Božího nadpřirozeného jednání v aktuální realitě. K tomuto Božímu jednání dle mého názoru a dle mého pozorování skutečně dochází. Bídou naopak je, že letniční nejsou vždy schopni plně přijmout danou realitu jako dar od dobrého Boha, jenž nás do ní postavil a nikoli jako prokletí, jemuž je potřeba se vzepřít.

Podobně i v osobní spiritualitě letniční očekávají dramatickou zkušenost ne nepodobnou té, které se dostalo učedníkům ve Skutcích 2. I já sám jsem takto zcela logicky očekával, že se daná zkušenost křtu Duchem spolu s průvodním znakem mluvení v jazycích dostaví. Jenže ona se nedostavila až do mých 21 let, kdy jsem dar jazyků začal přijímat postupně, ne jednorázově při nějaké dramatické zkušenosti nebo po konkrétní modlitbě a vzkládání rukou. V onom mezidobí mezi mými 13 a 21 lety střídala období spíše optimistického očekávání období frustrace. Nemohu říci, že šlo o zkušenost čistě negativní. Ono očekávání, pídění se po příčině mého aktuálního duchovního „neúspěchu“, mne přeci vedlo de facto k teologické reflexi a k tomu, že jsem šel na „biblickou školu“! Na druhou stranu musím přiznat, že mne ono očekávání naplňovalo pocitem nedostatečnosti. Připadal jsem si jako takový křesťan 1.0 beta, který čeká na softwarovou záplatu, protože bez daru jazyků nemá Ducha svatého a bez Ducha svatého není úplný. Scházelo mi vědomí prosté dostatečnosti v Kristu. Pořád jsem očekával, že se něco prolomí a že pak už budu konečně zmocněný k plnohodnotnému duchovnímu životu a k úspěšné charismatické službě.

Různé osobnosti, různé dary

Můj problém s darem jazyků jako takovým spočíval v tom, že jsem byl vždy veden k tomu, abych si „dával pozor na pusu“ a pečlivě vážil všechno, co z ní vypadne. Neříkám, že se mi to vždy daří, ale moje výchova a moje vzdělání vč. např. kurzu rétoriky na gymnáziu i má tendence k cízelování přesných formulací, mi bránily, abych jen tak „půjčil Duchu svatému svá

mluvidla“. Jsem navíc introvert a má osobní spiritualita se vždy nejlépe a nejraději rozvíjela o samotě a v tichosti. I dnes se mi stává často, ba většinou, že se modlím v jazycích po určitou kratší dobu a pak cítím, že bych měl přestat, že je toho tolik, co musím ještě říci srozumitelně!

Mezi letničnicí se křest Duchem správně pokládá za zmocnění ke službě, která má spočívat především v charismatické činnosti, efektivní evangelizaci, popř. v horlivém misionářském úsilí. Křest Duchem svatým měl člověka nabít energií, takže je náhle „duchovním ranařem“, jako například mistr Yoda nebo Obi-wan ve Star Wars. Já jsem ale v prvním ročníku na VOŠMT přijal povolání učitele. Může Duch svatý zmocňovat učitele podobně, jako zmocňuje evangelistu nebo proroka? Má dnešní zkušenost říká, že ano, neboť Duch dává své dary, jak sám chce (1Kor 12,11) a důležitost učitelství je dosvědčena v řadě novozákonních pasáží. (Viz můj článek [Vyučování jako nejdůležitější služba](#).) Často se modlím při přípravách na výuku nebo při hledání správné formulace při psaní odborného textu. Cítím při tom, jak se můj duch vztahuje ke Kristu a věřím, že mne Duch svatý vede, uschopňuje, zmocňuje. Z toho zajisté nevyplývá, že mám nyní patent na pravdu. Mohu se mýlit stejně, jako se může mýlit prorok nebo jako člověk obdařený darem moudrosti může učinit špatné rozhodnutí. Duch svatý ve své dobrotě a lásce neodstraní naši lidskou omylnost, ani když nás naplní.

Křtu Duchem svatým s počátečním důkazem v podobě mluvení v jazycích jsem se nakonec dočkal. Mezitím jsem si ale uvědomil následující: Za prvé už vím, že moje hodnota v Božích očích je dána tím, co dokonal Kristus na kříži, že k tomu nemám co dodat, ani z toho ubrat, a to „i kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými“ (1Kor 13,1). Za druhé žiji v tom, že jsem byl povolán jako učitel, k čemuž mne Duch svatý zmocňuje. Pokud jde o dar jazyků, myslím, že letničnicí by měli co nejlépe definovat jeho funkci. V souvislosti s tím vás zvu na letniční symposium, které proběhne v Kolíně ve dnech 30.-31. ledna 2020 (<http://symposium.vosmt.cz/>).

Jsem obětí doktríny?

Jako první se při pohledu na mé svědectví z ptačí perspektivy nabízí otázka, zda jsem se nestal jednoduše tak trochu obětí oné přísné doktríny o počátečním důkazu, do níž jsem se během oněch let nakonec buď vtěsnil, anebo jen náhodou trefil. Musel jsem opravdu „dopadnout“ jako klasický letničnicí? Nenaznačuje onen zápas, který jsem vedl mezi vodním křtem a postupným, dokonce nikterak dramatickým přijetím daru jazyků, že ta zkušenost prostě nebyla pro mne? Aniž bych čehokoli litoval, je zřejmé, že v jiné tradici bych po vodním křtu již neočekával jazyky jako důkaz nebo bych dokonce nečekal ani žádnou další zkušenost s Duchem svatým, takže bych o ni neusiloval a nakonec ji nejspíše neobdržel. Zároveň je třeba říci, že tlak, který vytváří doktrína, je přítomen ve všech křesťanských tradicích. Prožít ospravedlnění z víry a zakusit dostatečnost v Kristu, toť odkaz reformace. Usilovat o „osobní vztah s Ježíšem“ je zase dědictvím evangelikalismu. Modlit se za fyzické uzdravení nebo se za něj nemodlit, hledat „Boží vůli“ nebo se spoléhat na Boží dar přirozeného rozumu, vyjíždět na misi nebo naopak nezasahovat do přirozeného vývoje nezasazených národů, to vše jsou volby, které činíme na základě tlaku konkrétních pokusů o konceptualizaci Boha a Jeho díla ve světě kolem nás.

Říkat, že doktrína o počátečním důkazu je defektní, protože o jazyky se musí usilovat, je asi jako tvrdit, že ten, kdo se nenarodil jako křesťan, neměl by být ani evangelizován. Celá víra jako taková je přeci zápas s pochybnostmi a se samotným Bohem o pravdu a o sebe samého. Podobně říkat, že doktrína o počátečním důkazu je omezováním svobody Ducha svatého, který chce vanout, kam chce, je pokrytecké, protože o to samé se pokouší celá teologie. Jedinou konzistentní alternativou je zcela se zříci nároku na konkrétní konceptualizaci Boha a vykročit směrem jakéhosi žižekovského, apopatického hypernáboženství, v němž má Bůh právo neexistovat, pokud tedy vůbec slovo „Bůh“ můžeme použít s jakýmkoli nárokem na jeho referenční hodnotu.

I kdyby tedy byla pravda, že jsem křest Duchem svatým s důkazem daru jazyků přijal kvůli imperativu doktríny, nemyslím si, že by to bylo špatně. Otázkou je, co je základem této doktríny, co je její oporou. V následující přednášce vyjdeme z evangelikálního předpokladu, že naše doktrína by se měla opírat o Bibli, která je Božím slovem ve smyslu záznamu Bohem inspirovaných výroků v jejich historické podmíněnosti. Biblické ospravedlnění své doktríny nalézají letničnicí především ve své specifické exegezi knihy Skutků. Následující přednáška se pokusí osvětlit způsob, jakým letničnicí přemýšlí a k jakým závěrům je to vede. Není mým záměrem přesvědčit vás, studenty ETS, o správnosti letničního názoru. Já sám jsem jeden z klasických letničnicí, kteří jsou ochotni opatrně zvažovat změnu rétoriky ve věci doktríny o důkazu následně zkušenosti, popř. přímo o přesnější definici toho, co stojí v jádru letniční doktrínální identity. Zároveň jsem však přesvědčen o tom, že letniční přístup ke Skutkům je v zásadě správný a že může přinést užitek všem vykladačům.

[POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ]

<https://selah.cz/teologie/osobni-svedectvi-se-zvlastnim-zretelem-k-doktrine-o-nasledne-zkusenosti/>